

10. УСЛУГИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНТЕРНЕТ

Тенденцията за активно навлизане на Интернет приложенията в ежедневието на потребителите не подминава и далекосъобщителния пазар в нашата страна. Потреблението на услуги за достъп до Интернет се увеличава непрекъснато. Наблюдава се все по-висока степен на конвергенция между IP мрежите и услугите за достъп до Интернет и фиксирани мрежи (DSL услуга), мобилните мрежи (мобилен Интернет) и кабелните мрежи (кабелен Интернет).

Предоставянето на услугата "достъп до Интернет" е на свободен от регистрация режим в Република България. КРС е изискала информация от около 190 доставчици на Интернет услуги (ДИУ) в страната, от които над 40% притежават регистрация в КРС по обща лицензия № 217 и индивидуални лицензии с № 117 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа за пренос на данни и предоставяне на далекосъобщителни услуги чрез нея. В КРС са получени данни от около 64% от общия брой доставчици, от които е изискана информация. Броят на националните ДИУ е 13.

По експертна оценка и въз основа на данните, получени в КРС, общият обем на приходите от предоставяне на услуги за достъп до Интернет през 2004 г. възлиза на около 70 млн. лв. и пазарът продължава да расте. Услугите, предоставяни от ДИУ, включват комутируем и некомутируем достъп до Интернет, както и уеб хостинг и дизайн на Интернет страници, включително и пренос на глас по Интернет протокол (VoIP). Около 30% от приходите на ДИУ се реализират от предоставяне на VoIP услуги. Популярността на VoIP услугите у нас нараства непрекъснато. Тази тенденция се дължи преди всичко на изгодните цени за провеждане на международни разговори и по-голямата гъвкавост при потреблението. По-голямата част от приходите (над 63%) на ДИУ са от некомутируем достъп до Интернет, докато приходите от комутируем достъп са под 5%. Значителна част от постъпленията на ДИУ се реализират от бизнес потребители, което се дължи на по-високите цени за бизнес абонати и търсените от тях услуги с по-голям трафик, високо качество и гарантирана скорост.

Източник: КРС

Фиг. 75

Броят на абонатите на ДИУ по оценка на КРС е над 113 хил., като приблизително 30% от тях са бизнес потребители. По данни от национално представително проучване на "Алфа Рисърч", към месец февруари 2005 г. броят на потребителите на Интернет услуги у нас е 1 707 430. Проникването на Интернет

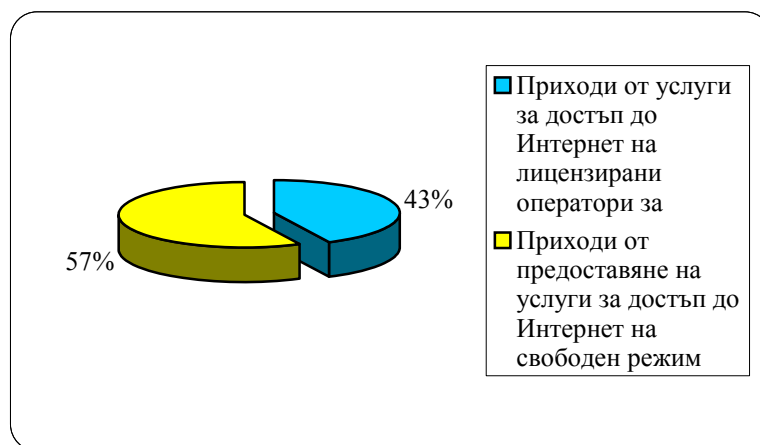
услугите в нашата страна е 22%¹ към февруари 2005 г. Проучването показва, че в София проникването достига почти 50%.

По данни от проучване на „Витоша Рисърч“ по поръчка на КРС за потреблението на информационни и комуникационни технологии от българското население, реалните потребители на Интернет са около 18% от населението над 15 г. Около три четвърти от тези потребители са съсредоточени във възрастовата граница между 15 и 40 години.

По данни от същото изследване едва 5,7% от хората, използващи Интернет, са жители на селата. Малкият им дял може да се обясни с ограничения пазар на тези услуги в там и липсата на инвестиции за по-качествени услуги в тези райони.

Най-често Интернет се използва веднъж седмично. Делът на хората, които осъществяват достъп до Мрежата ежедневно е с около 9 процента по-малък. Делът на потребителите, които използват Интернет ежедневно в селските и по-малките населени райони, е по-малък от 5%.

За 2004 г. 28 ДИУ, всеки от които с годишни приходи над 200 хил. лв., са реализирали общо постъпления над 50 млн. лв., т.е. 14,5% от ДИУ реализират приблизително 75-80% от приходите в сектора. В тази група се включват и 13-те национални ДИУ. Лицензираните в КРС оператори по лицензии № 217 и № 117 за пренос на данни са реализирали около 43% от общите приходи от предоставяне на достъп до Интернет.

Източник: КРС

Фиг. 76

По данни, постъпили в КРС, инвестициите на ДИУ за 2004 г. надхвърлят 5 млн. лв. и поне толкова се предвиждат за следващата година. От тях около 93% представляват инвестиции на най-големите доставчици в страната “ОРБИТЕЛ”, “БТК НЕТ”, “СПЕКТЪР НЕТ”, “ТЕЛЕКОМ ПАРТНЪРС НЕТУЪРК”.

По данни на КРС средномесечното потребление за абонати по договор е около 40 часа, а за потребители с Интернет карти (предплатени услуги) – средно 16 часа на месец. По данни от проучването на „Витоша Рисърч“ за КРС над 40 % от домашните потребители харчат за Интернет между 15 и 25 лева средно месечно.

Преди разширяването на обхвата на кабелните мрежи, доминиращият достъп до Интернет беше т. нар. dial-up достъп чрез фиксираната мрежа на БТК АД. По данни на проучването на „Витоша Рисърч“ сред населението и бизнеса, най-популярният Интернет достъп е кабелният (около половината от връзките), следван от LAN мрежите.

Поради ребалансирането на цените на телефонните услуги и най-вече невъзможността на този вид достъп да задоволи нарастващите изисквания на потребителите за скорост и качество на връзката, неговото значение намалява прогресивно. Тази тенденция се засилва от развитието на конкурентните кабелни (вкл. LAN) мрежи и сравнително ниските цени на услугите, които се предлагат. През 2004 г. някои от най-големите ДИУ като “ОРБИТЕЛ” и “БОЛ БГ” започнаха да предлагат безплатен dial-up достъп до Интернет на своите клиенти, като те заплащат само цената

¹ <http://www.aresearch.org/doc.php?en=0&id=44>

на телефонните импулси за времето на ползване. Според представително проучване на "Витоша Рисърч" от ноември 2004 г., под 2% от населението използват dial-up модем².

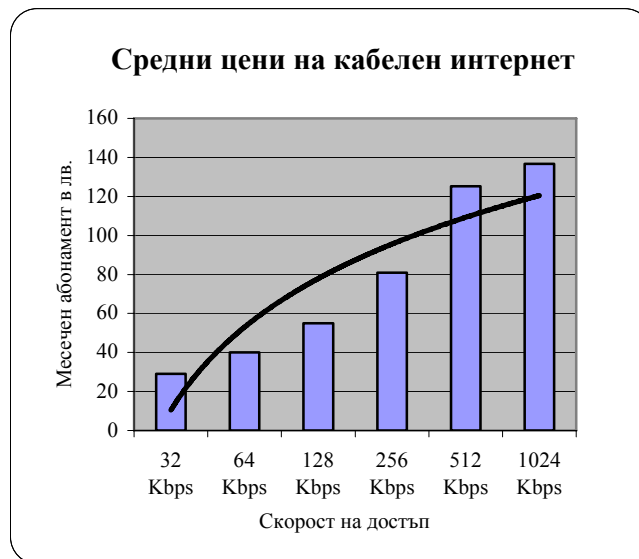
Както вече бе отлежано, достъпът до Интернет по кабел става все по-популярен. От над 600 лицензирани кабелни оператори около 5% са декларирали, че предоставят услуги за достъп до Интернет чрез своите кабелни мрежи в повече от 20 населени места. Приходите от кабелен Интернет представляват 5% от общите приходи в сектора на кабелните услуги и над 7% от приходите от услуги за достъп до Интернет. Според проучването на "Витоша Рисърч" около 4.8% от населението има кабелен модем. Причините за нарастващото значение на Интернет достъпа по кабел са в непрекъснатото увеличаване на потенциала и покритието по територия на кабелните мрежи в страната, както и предлагането на нови услуги, включително и комбинираната услуга "triple play".

През 2004 г. продължава тенденцията на изграждане на малки квартални LAN мрежи, които предоставят Интернет на няколкостотин потребители в съответния район. Предимствата на тази форма на достъп до Интернет са лесното активиране на услугите и възможностите за поддържане на сравнително ниски цени за потребителите. Услугите за достъп до Интернет през LAN мрежа са предпочитани от потребителите заради бързата скорост на достъп до локални сървъри с безплатни филми, музика, софтуеър и друга разнообразна информация. Същевременно офертите на LAN Интернет доставчиците не предлагат достатъчно бърза скорост към международното Интернет пространство, тъй като това би завишило значително разходите им и би се отразило на конкурентността на цените за индивидуалните клиенти. Някои от големите Интернет доставчици в страната също изграждат свои собствени LAN мрежи, които им позволяват да увеличат присъствието си на пазара за достъп до Интернет на дребно и да се възползват от нарастващия интерес на потребителите към този вид достъп.

Основен недостатък на голяма част от LAN мрежите в страната е липсата на достатъчно условия, които да гарантират качеството и коректността при предоставянето на услугите на крайните потребители. Например не се издава документ за извършено плащане на абонаментна такса от абонат, няма гаранции за скоростта на достъп или отстраняване на повреди и прекъсвания в мрежата, мрежите не са изградени според стандартите и др.

През последните години с увеличаване на потреблението и алтернативните възможности за достъп до Интернет цените показват тенденция надолу. През 2004 г. редица ДИУ премахват първоначалните такси за активиране на услугите. Цените на кабелните модеми също намаляват значително, а много от операторите предлагат изгодни условия за закупуване на лизинг или наем на устройствата. Голяма част от LAN мрежите предлагат неограничен месечен достъп до Интернет на абонамент от 20-25 лв. на месец с ДДС за домашни абонати и около 60 лв. на месец с ДДС за бизнес абонати. Тези цени се отнасят за услуги с негарантирана скорост – 256-512 KB/s към българското пространство и около 16-32 KB/s към международното пространство. Услугите с гарантирана скорост са доста по-скъпи. Голяма част от операторите също така предлагат ограничен достъп по трафик, който дава възможност за по-голяма гъвкавост на потребителите с малък трафик при формиране на месечните им разходи. За едрите корпоративни клиенти се предлагат директно линии под наем, като цените варират от 150 до 700 лв. на месец в зависимост от гарантираната скорост (между 64 и 256 KB/s). Средните цени за неограничен достъп до Интернет по кабел според скоростта на достъп са представени на графиката по-долу:

² "Информационното общество в България: състояние, тенденции, развитие", февруари 2005 г. Витоша Рисърч

Източник: КРС

Фиг. 77

През 2004 г. в нашата страна стартира предоставянето на ADSL достъп до Интернет от БТК. Броят на абонатите на ADSL достъп към 31.12.2004 г. е над 6000 или около 5-6% от общия брой абонати на ДИУ по данни на КРС. DSL услугата заема най-голям дял в предоставянето на широколентов достъп до Интернет в световен мащаб. Това се дължи на възможността да се съчетаят обхвата и възможностите на фиксираните мрежи с търсенето на високоскоростни Интернет услуги от потребителите. В този смисъл може да се очаква, че броят на потребителите и приходите от този вид услуги в нашата страна ще се увеличават със значителни темпове през следващите години. Предимствата на тази услуга са високата скорост, сигурна и постоянна връзка (включително международен трафик), безплатен модем и денонощна поддръжка, възможност за едновременно ползване и заплащане на телефонни и Интернет услуги. Към края на 2004 г. целевият пазар на ADSL услугата са предимно домашните потребители и малките компании, като предлагането на услугата е съпътствано от активна рекламна кампания. Предлагат се пакети на абонаментен принцип, а цените са конкурентни на цените за достъп до Интернет на кабелните оператори.